

Воронешки државен универзитет
Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
С. Македонија

Воронежский государственный университет
Россия

Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
С. Македонија

Voronezh State University
Russia

Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

I

Шестая международная научная
конференция

Шеста меѓународна научна
конференција

Sixth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 октoбрия 2021 / 18-19 октомври 2021 / 18-19 October 2021

Воронешки државен универзитет
Русија
Воронежский государственный университет
Россия
Voronezh State University
Russia

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
С. Македонија
Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
С. Македонија
Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

Шестая международная научная
конференция

Шеста меѓународна научна
конференција

Sixth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ СБОРНИК СТАТЕЙ CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 октjабрjа 2021 / 18-19 октомври 2021 / 18-19 October 2021

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

ФИЛКО
FILKO

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

80(062)
821.163.3.09(062)

ЗБОРНИК на трудови [Електронски извор] / Шестата меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура, и образование, 18-19 октомври 2021 = Сборник статей / Шестая международная научная конференция ФИЛКО филология, культура и образование, 18-19 октября 2021 = Conference proceedings / Sixth International scientific conference FILKO philology, culture and education, 18-19 October 2021 ; [главен и одговорен уредник Драгана Кузмановска]. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев", 2022

Начин на пристапување (URL):
<https://js.ugd.edu.mk/index.php/fe/issue/view/289>. - Текст во ПДФ формат, содржи 295 стр., илустр. - Наслов превземен од екранот. - Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-871-8

а) Филологија -- Собири б) Македонска книжевност -- Компаративни студии -- Собири в) Англиска книжевност -- Компаративни студии -- Собири г) Руска книжевност -- Компаративни студии -- Собири д) Високо образование -- Онлајн-настава -- Ковид -- Собири

COBISS.MK-ID 56582405

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Жана Грачева, Филолошки факултет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Весна Коцева, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ
Ана Витанова Рингачева, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска (С. Македонија)
Даниела Коцева (С. Македонија)
Светлана Јакимовска (С. Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (С. Македонија)
Ана Витанова Рингачева (С. Македонија)
Силвана Симоска (С. Македонија)
Татјана Стојановска Иванова (С. Македонија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Софија Заболотнаја (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Мадлен Данова (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волф Ошлис (Германија)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Михал Ванке (Полска)
Мајкл Рокланд (САД)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Милутин Ѓуричковиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Тамара Валчик-Булик (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Нецати Демир (Турција)
Шерифе Сехер Ерол Чал'шкан (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонтат (Франција)

Технички секретар

Ирина Аржанова
Наташа Сарафова

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)
Марјана Розенфелд (руски јазик)
Биљана Иванова (англиски јазик)
Снежана Кирова (англиски јазик)
Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Кире Зафиров

Адреса на организацискиот комитет:

Воронешки државен универзитет
Филолошки факултет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

Година на издавање и печатење - 2022

Место на издавање - Штип

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Жанна Грачева, Филологический факультет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Весна Коцева, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Ана Витанова-Рингачева, Филологический факультет при УГД
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Драгана Кузмановска (С. Македония)
Даниела Коцева (С. Македония)
Светлана Якимовска (С. Македония)
Ева Гёргиевска (С. Македония)
Ана Витанова-Рингачева (С. Македония)
Силвана Симоска (С. Македония)
Татьяна Стояновска-Иванова (С. Македония)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Софья Заболотная (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Татяна Атанасоска (Австрия)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Мадлен Данова (Болгария)
Юлиа Дончева (Болгария)
Биляна Марич (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)
Вольф Ошлис (Германия)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Михал Ванке (Польша)
Майкл Рокланд (США)
Даниела Костадинович (Сербия)
Милутин Джуричкович (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Тамара Валчич-Булич (Сербия)
Ахмед Гюншен (Турция)
Неджати Демир (Турция)
Шерифе Сехер Эрол Чал'шкан (Турция)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)

Ученый секретарь

Ирина Аржанова
Наташа Сарафова

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)
Марьяна Розенфельд (русский язык)
Бильяна Иванова (английский язык)
Снежана Кирова (английский язык)
Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Кире Зафиров

Адрес организационного комитета

Воронежский государственный университет
Филологический факультет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет
ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. С. Македония

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

Год издания и печати - 2022

Место публикации - Штип

EDITORIAL STAFF

Zhanna Gracheva, Faculty of Philology, VGU
Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Vesna Koceva, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Ana Vitanova Ringacheva, Faculty of Philology, UGD
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Dragana Kuzmanovska (N. Macedonia)
Daniela Koceva (N. Macedonia)
Svetlana Jakimovska (N. Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Ana Vitanova Ringacheva (N. Macedonia)
Silvana Simoska (N. Macedonia)
Tatjana Stojanovska-Ivanova (N. Macedonia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Sofya Zabolotnaya (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Tatjana Atanasoska (Austria)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)
Madlen Doncheva (Bulgaria)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Wolf Ochlies (Germany)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Michal Wanke (Poland)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Milutin Djurichkovic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Necati Demir (Turkey)
Şerife Seher Erol Çalışkan (Turkey)
Michael Rockland (USA)

Conference secretary

Irina Arzhanova
Natasha Sarafova

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)
Maryana Rozenfeld (Russian)
Biljana Ivanova (English)
Snezana Kirova (English)
Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Kire Zafirov

Address of the Organizational Committee

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

Year of publication - 2022

Place of publication - Stip

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Adili Bujar, Petrovska Sonja and Xhambazi Gzim - GENDER AND LEVEL OF TEACHERS' KNOWLEDGE ON KEY FEATURES OF INTERCULTURAL EDUCATION.....	13
2. Ćeklić Nina S. - CONCEPTUAL POSITION AS A COMPOSITION PRINCIPLE IN REMNANTS OF THE WORLD BY IGOR MAROJEVIĆ.....	23
3. Gjorgjeva Ivana, Jankova Alagjovska Natka - ANGELA CARTER'S BLOODY CHAMBER IN RELATION TO THE SECOND WAVE FEMINISM	31
4. Пиев Крсте, Поп Зариева Наталија, Крстева Марија, Донеv Драган - THE NOTION OF BANISHMENT IN SHAKESPEARE'S PLAYS	39
5. Ivanova Biljana, Kuzmanovska Dragana, Kirova Snezana - FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION IN SCHOOLS.....	45
6. Јованова-Митковска Снежана- КВАЛИТАТИВНАТА МЕТОДОЛОГИЈА И НЕЈЗИНАТА ПРИМЕНА ВО ОПШТЕСТВЕНИТЕ И ХУМАНИСТИЧКИТЕ НАУКИ	49
7. Крстев Марија, Донеv Драган, Поп Зариева Наталија, Илиев Крсте HEMINGWAY IN HEMINGWAY'S GIRL.....	59
8. Kujundžić Maja, Ćeklić Nina - SOCILINGUISTIC USE OF THE PASSIVE IN TWO 19TH CENTURY BRITISH NOVELS.....	65
9. Vangelov Nikola - INTERCULTURAL CHARACTERISTICS OF DIGITAL MARKETING	75
10. Антониевски Горан, Асани Агим - КАРАКТЕРИСТИКИ НА ГАСТРОНОМИЈАТА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН.....	83
11. Аржанова Ирина- СУЩНОСТЪ ЧЕЛОВЕКА И ИДЕАЛЫ ЖИЗНИ У СЛАВЯН.....	91
12. Арязмова Ольга Витальевна - ЛИТЕРАТУРНЫЙ ТРАВЕЛОГ В ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ ИЗМЕРЕНИИ (на материале «Африканской книги» А. М. Стесина).....	99
13. Bangoji Salija -TEACHER COMPETENCIES FOR THE KNOWLEDGE SOCIETY	105
14. Василевская Анастасия - РАБОТА С ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ.....	113
15. Витанова-Рингачева Ана, Мицева Сузана ЈУРУЦИТЕ – МАКЕДОНСКИТЕ АМИШИ.....	117
16. Гальцова Дарья - СИНОНИМИЧЕСКИЕ СООТВЕТСТВИЯ В НАИМЕНОВАНИЯХ ОБРАГОВ (НА МАТЕРИАЛЕ ВОРОНЕЖСКИХ ГОВОРОВ)	123
17. Гладышева Светлана - КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО «СЛОВО» В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ РУССКОГО ЗАРУБЕЖЬЯ.....	129
18. Голаков Костадин, Методијески Дејан - КАРАКТЕРИСТИКИ НА РУСКАТА ГАСТРОНОМИЈА.....	135
19. Грачева Жанна, Ганделидзе Диана - ЯЗЫКОВАЯ МОДА В РОССИИ НАЧАЛА XXI ВЕКА.....	143

20. Гркова-Беадер Марија - ПРАВОПИСОТ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ	155
21. Денкова Јованка - БЕГСТВО ВО/ОД ВИРТУЕЛНАТА РЕАЛНОСТ НА СОНИШТАТА	165
22. Ђуричковић Милутин - РУСКА ДРАМА ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ	175
23. Донев Драган, Поп Зариева Наталија, Костова Кристина, Илиев Крсте ИГИТАЛНИТЕ НОМАДИ КАКО КУЛТУРОЛОШКИ ФЕНОМЕН ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО.....	185
24. Иљина Татьяна, Моу Шужань - ОСОБЕННОСТИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОССИИ И КИТАЕ.....	191
25. Иванов Стефан, Мартиновска Банде Цвета, Ивановска Билјана ОБРАБОТКА НА ПРИРОДЕН ЈАЗИК СО ТЕХНИКИ НА МАШИНСКО УЧЕЊЕ	197
26. Ивановска Билјана, Џафери Гзим - ГОВОРНИТЕ ЧИНОВИ И НИВНАТА ПОВРЗАНОСТ СО УЧТИВОСТА ВО ВРЕМЕ НА КОРОНА КРИЗАТА	203
27. Карначук Ирина - КЛАССИЧЕСКАЯ ЛИТЕРАТУРА КАК СПОСОБ СОХРАНЕНИЯ НРАВСТВЕННОСТИ НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ	209
28. Ковилоски Славчо - ЗА ПОСТОЕЊЕТО НА МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНА КРИТИКА ВО XIX ВЕК.....	213
29. Косяков Сергей - ИСТОРИЯ ПОПЕЧИТЕЛЬСТВА О СЛЕПЫХ И БИБЛИОТЕЧНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НЕЗРЯЧИХ В ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ	221
30. Котев Иван - ПРАВДАТА И НЕПРАВДАТА ВО ФОЛКЛОРОТ (Во македонските народни песни, приказни и кратките жанри)	227
31. Мелкадзе Нанули - ЗАСТОЛЪЕ КАК ФРАГМЕНТ ГРУЗИНСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ МИРА	237
32. Младеновска-Ристовска Катерина - КУЛТОТ НА ВОДАТА ВО РЕЛИГИЈАТА НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ.....	245
33. Нагина Ксения - ОБ УЧЕБНЫХ ПОСОБИЯХ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ: ПРОБЛЕМЫ ИЗУЧЕНИЯ ТВОРЧЕСТВА Л. ТОЛСТОГО	253
34. Негриевска Надица - СИНТАКСИЧКИ ФУНКЦИИ НА ПРОСТИТЕ ПРЕДЛОЗИ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ МОЖНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	261
35. Пигунова Ксения - СПОСОБЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННОЙ КАРТИНЫ МИРА В РОМАНЕ ЕВГЕНИЯ ВОДОЛАЗКИНА «ЛАВР».....	271
36. Попов Сергей - ДИАЛЕКТНАЯ ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА В РЕГИОНАЛЬНОЙ ТОПОНИМИИ РОССИИ	279
37. Рогич Петја -БУГАРСКИОТ, МАКЕДОНСКИОТ И СРПСКИОТ ЈАЗИК – СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ.....	283
38. Сарафова Наташа - РАДИКАЛНООСЛОБОДИТЕЛНИОТ ФЕМИНИЗАМ ВО ДЕЛАТА НА АНГЕЛА КАРТЕР	291
39. Саздова Викторија, Ивановска Билјана - ЈАЗИЧНИТЕ ЕДИНИЦИ СО ПОЗИТИВЕН ЕМОЦИОНАЛЕН ПРИЗНАК ВО ЈАЗИЧНИОТ ПАР ГЕРМАНСКИ-МАКЕДОНСКИ	299

40. Стојановска-Стефанова Анета, Рунчева-Тасев Христина, Магдинчева Шопова Марија - КОМУНИКАЦИСКИ ПРЕДИЗВИЦИ ВО МУЛТИКУЛТУРНИТЕ ОПШТЕСТВА.....	307
41. Тасевска Марица - ОНЛАЈН НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА. ИСКУСТВА И ПРЕДИЗВИЦИ.....	315
42. Тернова Татјана, Фролова Анна - РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ПАМЈАТИ В ПОЕЗИИ ОКСАНЫ ВАСЈАКИНОЙ	321
43. Ткаченко Дмитрий - ИНКЛУЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В РОССИИ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОПЕЙСКОГО ОПЫТА	327
44. Ткаченко Татјана - ОПЫТ ОБРАЩЕНИЯ К СЛАВЯНСКИМ ЯЗЫКАМ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В СПОРТИВНОМ ВУЗЕ	333
45. Тодорова Марија, Уланска Татјана - ПЕРЦЕПЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ОНЛАЈН НАСТАВАТА ПО ШПАНСКИ И АНГЛИСКИ ЈАЗИК ВО УСЛОВИ НА ПАНДЕМИЈА	339
46. Урумова-Марковска Славица - ТЕХНОЛОГИЈАТА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО КАКО ПРЕДИЗВИК ЗА ЗДРАВ ДЕТСКИ РАЗВОЈ	347
47. Цацков Оливер - МОРАВСКАТА МИСИЈА НА КИРИЛ И МЕТОДИЈА ЗНАЧАЕН ФАКТОР ЗА СЛОВЕНСКАТА ПИСМЕНОСТ.....	355
48. Шутаров Васко - СПЕЦИФИКИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРНА ДИПЛОМАТИЈА	363

РАДИКАЛНООСЛОБОДИТЕЛНИОТ ФЕМИНИЗАМ ВО ДЕЛАТА НА АНГЕЛА КАРТЕР

Наташа Сарафова¹,

¹Асистент, Филолошки факултет,
natasa.sarafova@ugd.edu.mk

Апстракт: Радикалнослободните феминистки тврделе дека е погрешен ставот дека анатомијата на жената жената ја прави жена (т.е. затоа што е жена таа задолжително мора да ги има основните карактеристики на убавина, незнаење, шарм, ведрина и мирољубивост). Тие тврделе дека патријархалното општество ги користи ригидните(крутите) полови улуги за да ја задржи жената пасивна, а мажот активен. Поголемиот дел од работата на Ангела Картер се однесува на еден специфичен тип феминизам,радикалнослободителен, кој подразбира критика на патријархалните улоги кои на жените им беа залепувани низ времето. Нејзините женски протагонисти честопати ги земале повластените улоги, каде во преден план се воздигнувањето наспроти угнетувањето, борбата за сексуална и за политичка еднаквост. Во нејзините дела женските карактери имале улоги кои понекогаш вклучуваат машки карактеристики Картеровите приказни ја имагинираат жената како способна и моќна фигура, како личност која лесно се соочува со ситуацијата и тоа ја води до успех.

Клучни зборови: *радикалнослободителен, феминизам, патријархалност, сексуалност*

Abstract: Radical liberation feminists have argued that is wrong the view that a woman's anatomy makes a woman a woman, (ie, because she is a woman, she must have the basic characteristics of beauty, ignorance, charm, serenity and peace). They argued that patriarchal society used rigid (rigid) sexual services to keep women passive and men active. Much of Angela Carter's work addresses a specific type of feminism, radical liberation, which involves critiques of patriarchal roles that women have been clinging to over time. Her female protagonists often took on privileged roles, with uplifting versus oppression, the struggle for sexual and political equality at the forefront. In her works, female characters have had roles that sometimes include male characteristics. Carter's stories imagine the woman as a capable and powerful figure, as a person who easily faces the situation and that leads to success.

Keywords: *radical liberation, feminism, patriarchy, sexuality*

Феминизмот претставува концепт кој многу тешко се дефинира. Исто така феминизмот претставува комплексна идеологија која вклучува многу различни супкатегори. Еден од најрадикалните автори на модерната фикција во XX век, Ангела Картер, ги изразува своите видувања на феминизмот преку нејзините многубројни новели, бајки и преработки на приказни. Во интервјуто на Ана Катсавос со Картер, новинарката објаснува дека Картер верува дека жената во приказните е претставена во многу негативна светлина, со многу мала улога,

која ни најмалку не ја величи како карактер. Преку своите бајки, Картер го бара начинот да ја охрабри жената да направи нешто околу оваа деградирачка ситуација, преку воздигнување и борба против обесправеноста и преку борба за своите права и рамноправност.

Поголемиот дел од работата на Ангела Картер се однесува на еден специфичен тип феминизам, радикалноослободителен, кој подразбира критика на патријархалните улоги кои на жените им беа залепувани низ времето. Нејзините женски протагонисти честопати ги земале повластените улоги, каде во преден план се воздигнувањето наспроти угнетувањето, борбата за сексуална и за политичка еднаквост. Акциите на овие жени се директна рефлексија на женските движења кои земаа замав во 70-тите години од минатиот век. И покрај тоа што Картер е Британка, нејзините дела јасно отсликуваат за што се бореле женските движења во рамките на Америка. Особено нејзините најрани дела „Госпогичата З“, „Темната млада дама“, „Принцот Магаре“ и нејзиното подоцнежено дело „Кравата комора“, јасно ги рефлектираат концептите од овие движења, особено оние кои се однесуваа на идеологијата на радикалноослободителниот феминизам. Имено, постои дебата која се однесува на продолжетокот познат како „glam rock“ феминизам.

Не може да речеме дека Картер целосно е „glam rock“ феминистка заради тоа што користи обоена сликовитост, сензуална проза или жестока имагинација, за да го портретира она што го праќа како порака. Нејзиното име предизвикува контраверзии и од аспект на прашањето дали нејзиниот стил на пишување е успешен. Користејќи ги своите женски протагонисти за да ги претстави своите феминистички верувања, критичарите, како Патриција Данкер и Левален, тврдат дека нејзиниот феминистички активизам ги менува дозволените граници. Нејзините дела повеќе наликуваат на фантастични дела и служат како ефектни алатка за промовирање на феминизмот. Овие критичари исто така тврдат дека делата на Картер не ги потткнува жените да ја искажат својата сексуалност. Тие подлежат на сексуалните желби на мажот, наместо да се борат за своите сексуални желби и потреби. Сите што ги читале Картеровите бајки ќе се согласат дека имаат барокен стил но исто така ќе се согласат дека потполно ја разбираат феминистичката порака што ја испраќа Картер. И покрај тоа што е окарактеризирана како „glam rock“, таа сепак претставува крајно ефективна феминистичка авторка. Таа го користи својот остар, екстравагантен стил за на јавноста и на публиката буквално ги покаже феминистичките идеали. Правејќи го оваа, таа го оневозможува игнорирањето на феминистичките пораки.

Сексуалните желби на Картеровиот машки лик, најчесто дадени во сверска форма, се симболични наспрема женските сексуални желби. Па така, кога жената се вовлекува во овие сексуални акции, таа ги искажува своите сексуални желби. Дотука во нејзините почетни дела „Госпогичата З“, „Темната млада дама“, „Принцот Магаре“, па сè до оние попрогресивните како „Кравата комора“ Ангела Картер може да се гледа како посветена радикалнолиберална феминистка. Таа во овие дела ги промовира своите верувања во врска со ополномоштеноста на жената да ја избегне угнетувачката моќ на мажот. Притоа, култивирајќи го сексуалниот идентитет и деконструирајќи ги патријархалните правила, преку потврдување на женската љубопитност, таа испишува инаков женски идентитет.

Денес Ангела Картер најдобро е запаметена по нејзините екстравагантни пишани дела. Во нив во кои таа обезбедува феминистичка сензитивна западна критика преку истражувањето на теми за дистрибуција на моќта, сексуалноста и патријархалните правила, таа станува радикална феминистичка писателка.

Картер почнала да експериментира со пишување бајки во 1970 год., што коинцидира со периодот на вториот бран на феминизам во Соединетите Држави. 70-тите години од минатиот век била ера на ослободувањето на жената. Во овој период феминизмот бил инспиран од движењето за човекови права, а најактивни биле жени кои потекнувале од средната класа и кои биле занесени од духот на ослободувањето. Целта на оваа група била да го подобри статусот на жената преку воведување правни, легални и општествени притисоци врз компаниите и институциите, почнувајќи од телефонските компании па сè до големите политички партии.

Ова движење се обединило под идејата дека она што е лично, едновременно е и политичко. Тоа подразбирало повик за активизам да се реагира на моменталните патријархални услови кои ги оптоваруваат жените во општеството. Тие сметале дека тоа треба да се стори веднаш, бидејќи, ако тие не се активираат, судбината на сите жени ќе биде иста, сите жени и понатаму ќе бидат поттиснати од страна на мажот во зависност од ситуацијата. Па така овие феминистки ја промовирале идејата дека жената треба да биде „андрогена персона“, или жена која ги поседува и машките и женските карактеристики. Радикалнослободните феминистки тврделе дека е погрешен ставот дека анатомијата на жената жената ја прави жена (т.е. затоа што е жена таа задолжително мора да ги има основните карактеристики на убавина, незнаење, шарм, ведрина и мирољубивост). Тие тврделе дека патријархалното општество ги користи ригидните(крутите) полови улоги за да ја задржи жената пасивна, а мажот активен. Општеството ги користи патријархалните насоки за да осигури повторување на имагинирањето на жената како нежна, послушна, со реакција на симпатии и одобрување, полна со живот, добра и пријателски настроена, додека, имагинирањето на мажот останува непопустлив, агресивен, љубопитен, амбициозен, одговорен и натпреварувачки расположен. Тие веруваат дека жената мора да ги меша и да ги балансира машките и женските карактеристики.

Друга главна цел на радикалноослободителните феминистки била да се принудат жените да ја повратат својата сексуалност, ја промовирале идејата дека жената мора да ја поврати контролата околу женската сексуалност преку остварувањето на правото да го прави она што неа ја чини среќна и задоволна. Сексуалната слобода на жената претставувала најголемата порака на радикалноослободителните феминистки. Тие не сакале повеќе да бидат ограничувани во остварувањето на своите права на избор. Ангела Картер своите приказни ги гради врз овие идеи..

Во нејзините дела, женските карактери имале улоги кои понекогаш вклучуваат машки карактеристики, Картеровите приказни ја имагинираат жената како способна и моќна фигура, како личност која лесно се соочува со ситуацијата и тоа ја води до успех.

Во делото „*Принцот Магаре*“ ликот Дејзи, му помага и го води машкиот лик во форма на магаре по име Бруно, во неговото патување да го пронајде магичното јаболко со цел да го поврати здравјето на неговата мајка. За да го

оствари ова, Дејзи го води Бруно преку Суровата Планина и го користи својот ум за да го врати јабољкото од противникот Терор (Зипес, 2009). Дејзи се однесува многу вешто, снаодливо и итро, бидејќи ја користи својата интелигенција и шарм со цел да го импресионира Терор, а со тоа да го поврати јабољкото. Таа успева без никакво машко влијание и сите се добро наградени.

Во оваа приказна Картер ја портретира женската хероина како вешта, паметна и упорна млада девојка, т.е. карактеристики кои беа непознати за жената во времето на патријархалната распределба на улогите. Жената е способна активно да ја контролира својата иднина, а и иднината на другите кои се околу нив, во позитивна смисла на зборот. Во „Принцот Магаре“ Дејзи се мажи и се заљубува во Кафениот човек кој се трансформира во машка форма. Сите овие награди се резултат на акцијата од страна на женскиот лик.

Раните дела на Картер кои се антиципирани во бајката „Крвавата комора“ ги вклучуваат радикалните феминистички погледи кои таа ги гради. Џек Зипес ја прави конекцијата меѓу ликовите од делата „Госпоѓицата З“ и „Принцот Магаре“, кои се развиени и радикално повторно се прикажани во Картеровото подоцнежнo дело „Крвавата комора“. Нејзините радикалноослободителни верувања кулминираат во „Крвавата комора“.-

Картеровите нови дела, нејзините радикалноослободителни пораки за еманципираната жена се зголемени кога е претставено тероризирањето на жената. Во овој случај Сината птица е жртвата, а не обратно. Претходно, вообичаено сценарио било мажите да имаат доминантен статус во однос на жените т.е. тие вообичаено се херои. Овде Картер ја промовира радикалноослободителната идеја дека жената мора да побегне од угнетувањето на мажот и да стане еманципирана. Но, се поставува прашањето дали откако ќе бидат еманципирани, тие ќе бидат способни да го живеат животот на начин на кој самите сакаат.

Картер продолжува да ги промовира своите верувања особено во делото „Крвавата комора“, каде Картеровите женски протагонисти ги остваруваат сопствените сексуални желби и ги редифинираат своите сексуални идентитети, Притоа тие се борат за сексуална рамноправност со мажот. Тоа воедно претставува и најголемата цел на радикалноослободителните феминистки за време на феминистичкото движење. Картер ја промовира сексуалноста, со недопуштањето да преовладаат машките сексуални желби. Наместо тоа, Картер особено внимание посветува на подобрувањето, зајакнувањето на еднаквоста при сексуалните трансакции (спогодби) меѓу машките и женските карактери. Овие сексуални спогодби се гледаат и во „Тигровата невеста“ и се оставруваат помеѓу Убавицата и Тигарот. Во сцената кога Убавицата и Тигарот одат по текот на реката, Тигарот се соблекува гол пред неа за да го направи подоцна и таа истото за него, велејќи му „сензуална природа на жената“. Тигарот вели дека Убавицата не се соблекла за него и не добил ништо од неа. Имено, Картер прикажувајќи ги и двајцата голи, алудира на сексуалната еднаквост меѓу овие два лика. Всушност, фигурата на Тигарот, претставува симбол на сензуалноста која жената ја има и дека традиционално, таа сензуалност, во поголем број случаи, ѝ одмага. Искористувајќи ја оваа сензуалност, женските ликови се еманципираат, а тоа им дава нова сила и го засилува сознанието за самите себе и за другите околу нив, во овој случај сознанието за Лавот.

Друга општа тема во најголем дел од поновите дела на Картер, во однос на женските сексуални желби, се тврдењата на женските протагонисти околу своите сексуални мечтаења, а со тоа и со изнесувањето на сопствениот женски сексуален нагон. Преземањето на женскиот сексуален идентитет била широко наметната тема меѓу радикалноослободителните феминистки.

Со впуштањето на своите протагонисти во опасни активности, Картер ги деконструира патријархалните правила на живот, бидејќи се верува дека жената во патријархалните општества скршнува од патот на традиционалните и на семејните правила. Картеровите хероини служат како пример за тоа како другите жени да ги избегнат правилата на угнетување.

При промената на родовите улоги, или со други зборови кажано, кога жената ја презема улогата на мажот и неговите карактеристики, Картер ги деконструира патријархалните правила. Во Картеровата проверка на делата „Сината (тажната) птица“ станува жртва на неговата сопруга и нејзината мајка. При крајот на приказната неговата сопруга бега, а Сината птица ќе биде убиена од страна на мајката на неговата сопруга. Во ова сценарио, Сината птица станува жртва на жените наместо тоа да биде обратно, како што претходно е прикажувано во други дела, кога женскиот протагонист претставува жртва на машката фигура или нејзиниот сопруг. Во традиционални родови улоги кои ги налагале општеството, вообичаено е жената да биде жртва, пасивна и слаба, а машкиот лик да биде доминантен и активен. Преку делото „*The Bloody Chamber*“ (*Крвавата комора*) Картер ги менува овие улоги со креирање ликови според следниот начин: мајката на женскиот протагонист е активна и подоминантна во однос на *Сината Птица*. Со тоа се менува и традиционалниот лик на херој.-

Нефеминистички критичари на Ангела Картер кои дискутираат во „Претставување на Ангела Картер“, тврдат дека Картеровиот распеан стил на пишување, попознат како „glam rock“ е нејзиниот главен недостаток. Тие веруваат дека нејзиниот начин на промовирање на охрабрувањето на жената и отпорот на угнетувањето од страна на мажот, во нејзината работа е премногу екстравагантен, па поради тоа нејзините дела се нереалистични. Оваа значи дека тие се фокусираат на фантастичното значење кое Картер го користи за промовирање на феминистичките верувања и ткуму тоа го критикуваат. Тие тврдат дека токму тоа е причината што нејзините дела ја губат својата убавина, стануваат неразбирливи, конфузни и неефективни. И покрај сè, многумина веруваат дека ефективните извори на охрабрување се тие на кој им се обраќаат луѓето. Критичарите тврдат дека нејзините женски хероини кои се борат за еднаквост и даваат отпор на угнетувањето, се толку „магични“ што дури и воопшто не треба да бидат реалистични. Всушност, според мене, Картеровиот „glam rock“ стил на пишување ја прави длабока, мудра и целосна авторка, што се чини дека го поништува фактот дека тие дела се тешки за следење и фиктивни, измислени.

Понатаму, некои критичари како што е Патриција Данкер и Авис Левален, наоѓаат забелешка на тврдењето дека Картеровите преработки на приказните ја убедуваат жената да ја поврати контролата над сексуалниот идентитет со преземање акција во однос на самостојните сексуални желби. Основната слабост на Картер е прикажувањето на автономните желби на жената. Па така, наместо да ги обезбедува женските карактери со реална шанса за избор

во сексуалните актови во кои партиципираат, нејзините хероини едноставно подлегнуваат и ги прифаќаат сексуалните мечтаења на мажот. Тие сметаат дека тоа произлегува од женското знаење за мажот кој секогаш ќе има поголема моќ, па наместо да се противат на оваа моќ, тие ја прифаќаат. Хероините не се борат со сексуалните нескротливи желби на мажот; тие ги прифаќаат бидејќи сметаат дека нема потреба да даваат отпор кон нив.

Според Мекинен, Картеровите преработки на бајките, исто така, силно се одбележани со екстравагантни изрази на лицето и тие се нагласено феминистички бидејќи таа го користи сопствениот ексцентричен стил на пишување за да ги претстави примерите на овластена жена во рамки на аудиториумот. Картер, исто така, го демантира овој аргумент, признавајќи дека таа пишува надвор од реалистичниот опфат, но смета дека бајките, особено нејзините, не да бидат „упатство на етикета”, како што таа ги нарекува реалистичните новели.

Сметам дека Картеровите дела кои ги тематизираат сексуалните конфликти не ги опфаќаат сексуални желби на жената, туку напротив се потчинуваат на машките сексуални мечти и желби. Исто така сметам дека Картеровите преработки на ја промовираат жената како повторно воведување на машката порнографија во литературата, туку жената е претставена како лик кој е во потрага по своето либидо, т.е. сексуален нагон. Од друга страна, се согласувам со Данкер кога таа ги чита примерите на Картеровите бајки во кои мажот е секогаш „најдобрата причина” за сè што се има случено на жената. Но, исто така, тврдам дека нејзините анализи на сексуални односи меѓу хероините и машките ликови се премногу упростени, поедноставени. Наместо тоа, сврот и неговите сексуални мечтаења служат како феминистичко либидо, правејќи ги женските автономни желби видливи, кои, всушност, претставуваат причина зошто таа се согласува да се вклучи во сексуалните актови. Таа се пушта, се ангажира во сексуалните актови не поради тоа што таа се откажува од борбата против мажот, туку заради тоа што сексуалните мечти на „сверот”, се претпоставува, дека се симбол на феминистичкото либидо.

Заклучок

Иако велíme дека Картер своите дела ги гради врз идеите на радикалноослободителните феминистки, постои една разлика. Таа се пронаоѓа во однос на идејата за овластена жена, онаа која се бунтува во однос на угнетувањето од страна на мажот. Картер станува порадикална при промовирање на овие идеи со нејзиниот “glam rock” стил, а тоа и помага да напише дела со содржина невообичаена за тоа време. Таа ги обелоденува „валканите вистини” кои сите ги знаат, а никој за нив не коментира. Во своите бајки е остра, отворена, моќна, драматична и застрашувачка. Низ нив помага во зајакнувањето и емпаџирањето на жената. Преку нејзините хероини и преку нејзиното искуство, таа на жената и даде пример за следење и помош во борбата за еднаков ранг со мажот.

Читателите читајќи ги овие приказни, престорени во нешто непознато за нив, ги збунува, но и прави отстапка од познатото, од она што го знаеле во минатото. Тие наоѓаат елементи што асоцираат на препознатливи мотиви, но сега видени во нова, модерна верзија. Ова, всушност, претставува методот на А. Картер. Со него, таа сака да ги привлече и освести своите читатели,

им овозможува нуди среќен крај. Но, тој среќен крај во услови на срушен идеалистички свет на бајките, станува неизвесен.

Портретираната жена во делата на Картер се спротивставува на нејзиното претходно поимање во рамки на старите приказни, како што се приказните на браќата Грим. Картер ги подредува барањата на хероините со цел да ја скрши идејата на супердевојка или заспана убавица, на модел на хероина во рамки на бајките.

Литература:

1. Anna Katsavos (1994) Conversation with Angela Carter, The Review of Contemporary Fiction, Vol. 14.3
2. Jack Zipes (2009) "And Nobody Lived Happily Ever After: The Feminist Fairy Tale after Forty Years of Fighting for Survival." Relentless Progress: The Reconfiguration of Children's Literature, Fairy Tales, and Storytelling. New York: Routledge, 121-139.
3. Linden Peach (1998, 2009) „Angela Carter“ First edition published 1998 second edition published 2009 by PALGRAVE MACMILLAN
4. Lorna Sage (1998), Marvels & Tales Vol. 12, No. 1, Angela Carter and the Literary, Wayne State University Press
5. Dani Cavallaro (2011), The world of Angela Carter (a critical investigation), McFarland & Company, Jefferson North Caroline and London